

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Corollaria ex dictis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

procedat? Igitur nec sapiens Theologus affirmabit, vix intelligi posse, quomodo voluntas, efficaciac victrice Dei gratiã præventa, indeclinabiliter simul ac sponte operetur: subindeque futile ac nugatorium erit (si vera sit Adversariorum sententia) quod ait Augustinus libr. de gratia Christi cap. 47. *Ista questio, ubi de libero arbitrio voluntatis, & de Dei gratia disputatur, ita est ad discernendum difficilis, ut quando defenditur liberum arbitrium, negari Dei gratia videatur; quando autem assertur Dei gratia, liberum arbitrium putetur aufertur.*

§. IV.

Corollaria ex dictis.

207 **E**X dictis confutata manet sententia Vincentij Lenis, qui ut doctrinam Jansenij tantisper leniat, & argumenta supra adducta eludat, duplicem necessitatem distinguit: unam dicit esse Calvinisticam, fatalem, Manichæam, & libertati capitaliter adversam; alteram Jansenianam, & libertatis amicam; ista (inquit) leviter inclinatur voluntatem in actum, illa duriter compellit atque præcipitat; ita ut altera Atropos tanquam necessitas inflexibilis; altera verò melior, Lachesis nominari possit. Manet, inquam, hæc sententia, & Vincentij distinctio (quæ mera videtur fictio, ad illudendum simplicibus composita) ex supra dictis confutata: Nam vel mollis illa, quam fingit, necessitas, excludit potentiam ad oppositum, vel non? Si primum dicatur, sequitur illam destituere dominium voluntatis in suos actus, quod, ut supra ostendimus, sine potestate ad oppositum salvati nequit: unde Lachesis illa filum trahet fatalis necessitatis, quod Atropos non poterit abscindere, ut poetica Adversarij fictione utar, & ad verum illum Poëtae alludam: *Cloto colum bajulat, Lachesis trahit, Atropos occidit.* Si verò secundum alteratur, malè comparat illa quæ Deus se amat, quæve Pater & Filius producunt Spiritum Sanctum, & quæ beati Deum clarè visum diligunt: nam omnes illæ necessitates, potentiam ad oppositum, & dominium voluntatis in suos actus excludunt, ut ex supra dictis patet.

208 **E**xclusa etiam manet ex dictis Gibiij sententia: universalitas enim seu amplitudo naturæ intellectualis, quæ per formas apprehensas, & species intelligibiles, potest fieri omnia in esse intelligibili, est quidem prima ac remotissima libertatis radix, ut art. 1. declaravimus, non tamen formaliter ipsa libertas, quæ (ut ostendimus) dominium in actus voluntatis, seu potestatem agendi & non agendi essentialiter importat: unde ille Author non distinguit inter libertatis radicem, & ejus essentialiam seu rationem formalem; gratiæque libertatem confundit cum libertate naturæ, dum asserit subjectionem, vel adhesionem ad Deum ut ad ultimum finem, esse radicem libertatis: hoc enim solum verificatur de libertate gratiæ, quæ immunes reddimur à servitute peccati; non verò de libertate naturæ, quæ nostrorum actuum & affectuum domini sumus: alioquin peccatores, qui Deo ut ultimo fini non adhærent, naturali libertate carent, illaque per peccatum totaliter extingueretur in nobis, contra Tridentinum sess. 6. canone 5. Item cum adhæsiō viatorum ad Deum sit actus formaliter liber, utpote meritorius, debet suppone-

A re libertatis radicem; aliàs daretur germen principians radicem suam: unde quotiescumque D. Thomas proximam libertatis radicem dicit, non aliam assignat quam indifferentiam objectivam judicij, ut patet ex quaest. 24. de veritate art. 2. ubi ait: *Totius libertatis radix est in ratione constituta.*

Præterea, cum libertas creata est ypon quodam sit atque expressio divinæ libertatis, eandem debet cum illa habere notionem, seu rationem formalem per quam constituitur: Sed libertas divina non amplitudine, sed indifferentiâ seu potestate ad hunc vel illum effectum producendum constituitur: Ergo & libertas creata. Minorem ostendimus supra ex D. Thoma, & adhuc probari potest ex eo quod Deus summæ & infinitæ amplitudine gaudet, non solum dum ad extra profundit creaturas, sed etiam dum Pater & Filius Spiritum Sanctum producunt, & tamè neque Pater liberè generat Verbum, nec Pater & Filius liberè Spiritum Sanctum producunt: alioquin, ut supra dicebamus, actus notionales in divinis subderentur imperio voluntatis, & una persona haberet dominium supra aliam, quod est error in fide.

Denique contra hunc modum dicendi militent duo ultima argumenta, quæ contra Jansenium adduximus. Calvinus enim veram arbitrii libertatem sub motione gratiæ salvati negavit, ut ex Tridentino colligitur: Sed ille non negavit sub motione gratiæ perseverare subjectionem voluntatis ad Deum, vel adhesionem ad ipsum ut ad ultimum finem, aut amplitudinem & eminentiam quæ creatura intellectualis excedit res purè corporeas, sed tantum veram dissentientiæ potentiam: Ergo in hac potentia seu facultate dissentientiæ consistit formaliter libertas, quam voluntas mota & exercitata à Deo conservat sub motione gratiæ, non verò, ut docet Gibiulus, in amplitudine, aut adhesionem creaturæ intellectualis ad Deum ut ad ultimum finem. Unde Eugenius Philadelphus, seu Franciscus Amatus, in exercitatione Theologica in librum de libertate Dei & creaturæ pag. 654. sic ait: *Can Thomista hac unâ lineâ (quod scilicet prædeterminatio physica non auferat potentiam dissentientiæ) hæcenus sua doctrina simul & Calviniana confusa inconfusa servavit, credibile admodum est, hunc Authorem ejusmodi lineam prætergressum, in alienâ Catholici fundo laborare.*

Aliud etiam argumentum, desumptum ex difficultate & obscuritate concordiæ libertatis cum gratiæ efficaci, non minus contra eundem Authorem pugnat: Nam si libertas in amplitudine vel adhesionem ad Deum consisteret, facile quisquam intelligere posset, efficaci Dei motione non violari hominis libertatem: cum manifestum sit, quod gratia efficax non tollit, sed potius efficit subjectionem, & adhesionem ad Deum tanquam ad ultimum finem; nec destruit, sed magis perficit amplitudinem & eminentiam creaturæ intellectualis supra corporeas: unde concordia illa, quæ ab Augustino difficillima & obscurissima dicitur, omni profusus difficultate & obscuritate careret, & ab ipsius etiam tyronibus ac novitiis facile intelligeretur, & ubi nocturæ ac vespertilionis clarè viderentur. Doctorum aquila caligaret.